

การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำลุ่มน้ำแม่กลอง (พื้นที่รอยต่อของลุ่มน้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี สมุทรสงคราม และเพชรบุรี)

ส่วนแผนงานและประมวผล

กองจัดการคุณภาพน้ำ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำลุ่มน้ำแม่กลอง (พื้นที่รอยต่อของลุ่มน้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี สมุทรสงคราม และเพชรบุรี) เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนมาตรการการดำเนินการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำอย่างเป็นรูปธรรม และได้นำเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่รอยต่อ 3 จังหวัด (จังหวัดราชบุรี สมุทรสงคราม และเพชรบุรี) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรีเป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการฯ ในคราวการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2567 ให้ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะกรรมการลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

กองจัดการคุณภาพน้ำ ได้ดำเนินการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ ดังแสดงในรูปที่ 1 และสรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 1



รูปที่ 1 ลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำลุ่มน้ำแม่กลอง

ตารางที่ 1 สรุปผลการติดตามตรวจสอบแผนแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำลุ่มน้ำแม่กลอง
(พื้นที่รอยต่อของกลุ่มน้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี สมุทรสงคราม และเพชรบุรี)

มาตรการ/กลยุทธ์	ผลการดำเนินงาน
มาตรการที่ 1 เชิงป้องกันควบคุม ดูแลเฝ้าระวังและติดตาม	
กลยุทธ์ที่ 1 ด้านการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและออกแบบ ระบบเฝ้าระวังและติดตามคุณภาพน้ำ ก่อนระบายออกสู่แหล่งน้ำสำคัญและใน ลำคลองสาขาและแม่น้ำสายหลัก	1. กรมประมงดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม บริเวณอ่าวบางตะบูน จังหวัดเพชรบุรี มีการเก็บตัวอย่างน้ำทะเล บริเวณแหล่งอาศัยและแหล่งเพาะเลี้ยงตามธรรมชาติในพื้นที่ชายฝั่ง แหล่งเพาะเลี้ยงหอยทะเล จำนวน 14 จุด เป็นประจำทุกเดือน และ เก็บตัวอย่างดิน 7 จุด จำนวน 4 ครั้งต่อปี รวมทั้งดำเนินการศึกษา คุณภาพน้ำและดินในแหล่งเพาะเลี้ยงหอยแครงบริเวณอ่าวบางตะบูน จังหวัดเพชรบุรี
	2. กรมชลประทานดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำคลองสาขา และโครงการส่งน้ำชลประทานในพื้นที่รอยต่อ จำนวน 13 จุด
	3. กรมควบคุมมลพิษติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน และตะกอนดิน ในคลองสาขาพื้นที่รอยต่อของกลุ่มน้ำแม่กลอง 9 คลอง จำนวน 25 จุด ตรวจวัด จำนวน 2 ครั้งต่อปี และมีการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำ อัตโนมัติคลองสาขาในพื้นที่รอยต่อกลุ่มน้ำแม่กลอง จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ คลองวัดประดู่ 2 แห่ง และคลองวันดาว 1 แห่ง
กลยุทธ์ที่ 2 ป้องกัน ควบคุม กำกับดูแล และบังคับ ใช้กฎหมาย มีการดำเนินการตามเป้าหมาย ดังนี้	1. กรมควบคุมมลพิษดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติตามคำสั่งของ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ กับแหล่งกำเนิดประเภทอาคารโรงงาน และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีการระบายน้ำทิ้งเกินค่ามาตรฐาน จำนวน 13 แห่ง และกรณีร้องเรียนมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม ในพื้นที่อำเภอเมืองราชบุรี จำนวน 2 เรื่อง พบมีการระบายน้ำทิ้งออกสู่ ภายนอกเกินค่ามาตรฐาน จำนวน 1 แห่ง โดยได้แจ้งให้สำนักงาน อุตสาหกรรมจังหวัดราชบุรีทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป
	2. กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการกำกับตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีการระบายน้ำทิ้ง ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 29 โรงงาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 10 โรงงาน ยังไม่พบการกระทำความผิดหรือ การระบายน้ำที่มีค่าน้ำเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
	3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ในการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แบบรวมกิจการ จำนวน 48 แห่ง จากจำนวน

มาตรการ/กลยุทธ์	ผลการดำเนินงาน
กลยุทธ์ที่ 2 (ต่อ)	ทั้งหมด 73 แห่ง ประกอบด้วย (1) การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร (2) การควบคุมตลาด (3) การควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหารหรือการควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหาร (4) การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และแบบแยกกิจการ ได้แก่ การควบคุมกิจการเลี้ยงสุกร จำนวน 7 แห่ง
มาตรการที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด	
กลยุทธ์ที่ 1 ด้านการลดมลพิษจากแหล่งกำเนิด	1. กรมปศุสัตว์ดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากฟาร์มสุกร โดยการกำกับ ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทฟาร์มสุกรในพื้นที่จังหวัดราชบุรี พบว่า มีการระบายน้ำทิ้งเกินค่ามาตรฐานและดำเนินการทางปกครอง 1 แห่ง และตรวจสอบเฝ้าระวังผลกระทบจากฟาร์มสุกรในช่วงฤดูฝน จำนวน 20 แห่ง รวมทั้งให้คำแนะนำในการติดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสุกร โดยให้การรับรองฟาร์มสุกรตามมาตรฐาน GAP รวมทั้งการตรวจติดตามตามมาตรฐาน GAP ปีละ 1 ครั้ง 2. กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีจุดกำเนิดไม่แน่นอน (Non - Point Source) ทางเกษตร ได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ให้กับเกษตรกร จำนวน 60 ราย 3. กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากอุตสาหกรรมเกษตร : ล้างมะพร้าว สถานประกอบกิจการวันมะพร้าว โดยมีแผนดำเนินการกำกับตรวจสอบล้างมะพร้าวและสถานประกอบกิจการวันมะพร้าวที่เข้าข่ายโรงงานอุตสาหกรรม รวมถึงให้คำแนะนำในการนำน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดกลับไปใช้ประโยชน์ การนำหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีสำหรับการผลิต GMP (Good Manufacturing Practice) มาประยุกต์ใช้ ส่วนสถานประกอบการที่ไม่เข้าข่ายเป็นโรงงาน โดยมีองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นกำกับดูแลการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ) โดยในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ได้สนับสนุนการนำรูปแบบการบำบัดน้ำเสียที่กรมวิทยาศาสตร์บริการศึกษาไปขยายผลกับสถานประกอบการในพื้นที่ 4. กรมประมงดำเนินการเสริมสร้างการรับรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อการบริโภค GAP และส่งเสริมให้ฟาร์มได้รับการรับรองมาตรฐาน

มาตรการ/กลยุทธ์	ผลการดำเนินงาน
กลยุทธ์ที่ 2 ด้านการบริหารจัดการให้มีการจัดการน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ	1. กรมควบคุมมลพิษร่วมกับองค์การบริหารจัดการน้ำเสียให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาน้ำเสียแก่ชุมชนเทศบาลตำบลปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยแนะนำให้ทำข้อตกลงการบริหารจัดการน้ำเสียร่วมกับองค์การบริหารจัดการน้ำเสีย และเตรียมความพร้อมในการส่งมอบพื้นที่เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย
	2. กรมชลประทานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการกำจัดวัชพืชในพื้นที่ที่มีปัญหาอุปสรรคเรื่องกำลังแรงงานและงบประมาณในการกำจัดวัชพืชซึ่งมีปริมาณมาก
	3. กรมชลประทานกำกับดูแลการเปิด - ปิดประตูระบายน้ำ เพื่อเพิ่มการไหลเวียนของน้ำตามข้อตกลงของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชลประทาน (JMC) จำนวน 15 แห่ง ในพื้นที่ชลประทานสมุทรสงคราม และพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาราชบุรีฝั่งขวา จำนวน 8 แห่ง
กลยุทธ์ที่ 3 การใช้มาตรการเชิงระบบนิเวศปรับปรุงคุณภาพน้ำอย่างเหมาะสม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีแผนการดำเนินงาน
มาตรการที่ 3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำและมลพิษ	
กลยุทธ์ที่ 1 ด้านความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการจัดการน้ำเสีย	กรมควบคุมมลพิษร่วมกับองค์การบริหารจัดการน้ำเสียให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาน้ำเสียแก่ชุมชนเทศบาลตำบลปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยแนะนำให้ทำข้อตกลงการบริหารจัดการน้ำเสียร่วมกับองค์การบริหารจัดการน้ำเสีย และเตรียมความพร้อมในการส่งมอบพื้นที่เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย
กลยุทธ์ที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนในการจัดการน้ำเสียระดับพื้นที่ เน้นให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ตั้งแต่ต้น ร่วมคิด เสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินการการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึก	กรมควบคุมมลพิษจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและองค์ความรู้ในการจัดการน้ำเสียให้แก่เจ้าของกิจการหรือผู้ประกอบการ และกลุ่มเครือข่ายเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ ณ จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567

ทั้งนี้ กองจัดการคุณภาพน้ำจะนำเสนอผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาคูณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลองภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ต่อคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาคูณภาพน้ำในพื้นที่รอยต่อ 3 จังหวัด (จังหวัดราชบุรี สมุทรสงคราม และเพชรบุรี) ภายใต้คณะกรรมการลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ และจะประสานสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ เพื่อใช้กลไกของจังหวัดในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาคูณภาพน้ำภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ต่อไป